

Національний університет

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра фінансів і економіки природокористування

104-132

Методичні вказівки

і завдання до проведення практичних занять
з дисципліни «Гроші і кредит 2»
для студентів напрямів підготовки
6.030504 «Економіка підприємства»,
6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано методичною
комісією за напрямом підготовки
6.030509 «Облік і аудит».
Протокол № 8 від 29.04.11 р.

Рівне – 2011

Методичні вказівки і завдання до проведення практичних занять з дисципліни «Гроші і кредит 2» для студентів напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит» денної та заочної форм навчання / Меліхова Т.Л., Заячківська О.В., Рівне: НУВГП, 2011, – 32 с.

Упорядники: к.геогр.н., доцент Т.Л. Меліхова, к.е.н., ст. викладач О.В. Заячківська.

Відповідальний за випуск: В.І. Павлов, проф., д.е.н., завідувач кафедри фінансів і економіки природокористування.

Зміст

	стор.
1. Загальні вказівки	3
1.1. Загальні рекомендації до вивчення дисципліни	3
1.2. Навчально-методичні матеріали дисципліни	3
1.3. Методичні вказівки до розв'язування задач	3
2. Завдання до виконання практичних занять	6
2.1. Тема 1. Нормативно-правове регулювання банківської діяльності в Україні	6
2.2. Тема 2. Банки як суб'єкти господарювання	6
2.3. Тема 3. Національний банк України: завдання, функції, мережа та структура	8
2.4. Тема 4. Банківські ресурси як основа функціонування банку	10
2.5. Тема 5. Класифікація банківських операцій та послуг	12
2.6. Тема 6. Форми безготівкових розрахунків	13
2.7. Тема 7. Касові операції банків і організація готівкового обігу	14
2.8. Тема 8. Банківське кредитування як основа діяльності банку	15
2.9. Тема 9. Депозитні операції комерційних банків	19
2.10. Тема 10. Інвестиційна діяльність банку	23
2.11. Тема 11. Операції банків з цінними паперами	25
2.12. Тема 12. Зовнішньоекономічні операції комерційних банків	26
2.13. Тема 13. Економічний аналіз діяльності комерційного банку	27
3. Питання гарантованого мінімуму знань	30
4. Перелік тем доповідей, для самостійної роботи	32

1.1. Загальні рекомендації до вивчення дисципліни

Дисципліну «Гроші і кредит 2» вивчають студенти денної та заочної форм, які навчаються за напрямками підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит». Робота студентів над дисципліною розпочинається з вивчення даних методичних вказівок. Програмний матеріал рекомендується вивчати в тій послідовності, що передбачена тематичним планом дисципліни.

Після вивчення теоретичного та практичного курсу студенти складають іспит у термін, встановлений навчальним планом.

1.2. Навчально-методичні матеріали дисципліни

Під час вивчення дисципліни студентам рекомендується користуватись наступними літературними джерелами:

1. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М. Банківська справа: Навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2008. – 560 с.
2. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М. Кредит і банківська справа: Навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2008. – 560 с.
3. Вступ до банківської справи: Навчальний посібник / За ред. Савлука М.І. – Київ: Лібра, 1998. – 344 с.
4. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р., № 2121-III із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>.
5. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р. № 679-XIV із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=679-14>
6. Основи банківської справи / Під. ред. А.Н. Мороза. – К.: «Либра», 2006. – 184 с.
7. Петрук О.М. Банківська справа: Навчальний посібник / За ред. д.е.н., проф. Ф.Ф.Бутинця. – К.: Кондор, 2008. – 461 с.
8. Конспект лекцій «Гроші і кредит 2» для студентів напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит» денної та заочної форм навчання / Меліхова Т.Л., Заячківська О.В., Рівне: НУВГП, 2011, – 40 с.

1.3. Методичні вказівки до розв'язування задач

Задачі запропоновані до розгляду в методичних вказівках розв'язуються з використанням формул, перелік яких наводиться.

Обов'язкові резерви визначаються за формулою:

$$R = r \cdot D,$$

де r – норма обов'язкового резервування;

D – депозити, грн.

Надлишкові резерви визначаються за формулою:

$$E = TR - R,$$

де TR – фактичні резерви, грн.

Маса грошей банківської системи визначається за формулою:

$$M = m \cdot E,$$

де m – мультиплікатор поточних рахунків, який визначається за формулою:

$$m = \frac{1}{r}$$

Сума, що повертається кредитором банку може визначатися такими методами:

за простою ставкою

$$S = K \cdot (1 + i \cdot n),$$

за складною ставкою

$$S = K \cdot (1 + i)^n,$$

за змінною ставкою

$$S = K \cdot (1 + i_1 \cdot n_1 + i_2 \cdot n_2 + \dots + i_t \cdot n_t),$$

з терміном, який складається із років та місяців

$$S = K \cdot (1 + i)^n \cdot (1 + i \cdot n),$$

де S – сума, що погашається, грн.;

K – сума кредиту, грн.;

i – ставка у %;

n – період.

Коефіцієнт миттєвої (абсолютної) ліквідності визначається за формулою:

$$K_{\text{абс.л}} = \frac{A_{\text{г}}}{Z_{\text{пот}}},$$

де $A_{\text{г}}$ – високоліквідні (швидко ліквідні) активи – грошові кошти, які знаходяться в касі та на розрахункових і інших рахунках в банку, грн.;

$Z_{\text{пот}}$ – поточні зобов'язання, грн.

Коефіцієнт поточної ліквідності визначається за формулою:

$$K_{nom} = \frac{A_l}{Z_{nom}},$$

де A_l – ліквідні активи – грошові кошти, розрахунки з дебіторами, грн.

Коефіцієнт загальної ліквідності визначається за формулою:

$$K_{zag} = \frac{A_o}{Z_{nom}},$$

де A_o – оборотні активи, грн..

Коефіцієнт маневреності власних коштів визначається за формулою:

$$K_m = \frac{BK - A_n}{BK},$$

де BK – власні кошти, грн.;

A_n – необоротні активи, грн.

Коефіцієнт незалежності визначається за формулою:

$$K_n = \frac{ЗК}{BK},$$

де $ЗК$ – залучені кошти, грн.

Коефіцієнт рентабельності витрат визначається за формулою:

$$P_v = \frac{\Pi}{B},$$

де Π – прибуток, грн.;

B – витрати, грн.

Коефіцієнт рентабельності активів визначається за формулою:

$$P_a = \frac{\Pi}{A},$$

де Π – прибуток, грн.;

A – активи, грн.

Сьогоднішня дисконтована цінність грошей визначається за формулою:

$$СДЦ = \frac{1}{(1+i)^n},$$

де i – ставка у %;

n – період.

Сума дивідендів за привілейованими акціями визначається за формулою:

$$\sum D_{\text{прив}} = KA_{\text{прив}} \cdot CA_{\text{ном}} \cdot D,$$

де $KA_{\text{прив}}$ – кількість привілейованих акцій, шт.;

$CA_{\text{ном}}$ – ціна акції номінальна, грн./шт.;

D – дивіденд акцій, %.

Сума дивідендів по простим акціям визначається за формулою:

$$\sum D_{\text{пр}} = MD - \sum D_{\text{прив}},$$

де MD – маса дивіденду, грн.

2. Завдання до виконання практичних занять

Тема 1. Нормативно-правове регулювання банківської діяльності в Україні

Мета: ознайомити студентів банківською системою України і нормативно-правовим регулюванням її діяльності.

Питання для обговорення

1. Походження та розвиток банків.
2. Поняття, призначення та класифікація банків.
3. Особливості функціонування, становлення та розвиток банківської системи України.

Завдання для розгляду

Завдання 1. Огляд Закону України «Про банки і банківську діяльність».

Тема 2. Банки як суб'єкти господарювання

Мета: розкрити організаційну структуру банку, особливості створення, реорганізації та ліквідації.

Питання для обговорення

1. Створення та реєстрація банку.
2. Організаційна структура банку.

3. Ліцензування банків і банківської діяльності.
4. Реорганізація та ліквідація банку.

Завдання для розрахунків

Задача 1. Для реєстрації банку з іноземним капіталом (іноземний інвестор фізична особа) до територіального відділення НБУ подані такі документи:

статут;

бізнес-план;

рішення про створення банку;

документ, що засвідчує наявність приміщення для розміщення банку;

анкета (іноземної фізичної особи), яка підтверджує відсутність судимості;

письмова згода на участь у діяльності банку України контролюючого органу держави, резидентом якої є інвестор.

Усі документи іноземного інвестора подані мовою оригіналу, нотаріально засвідчені за місцем їх видачі і легалізовані в консульських установах України.

Яке рішення прийме територіальне управління НБУ щодо реєстрації банку з іноземним капіталом? У разі недостатньої кількості поданих документів потрібно доповнити їх перелік.

Задача 2. Для реєстрації банку у вигляді акціонерного товариства до територіального управління НБУ надійшли такі документи: заявка про реєстрацію банку; установчий договір; статут банку; рішення про створення банку (протокол установчих зборів); бізнес-план, в якому зазначаються напрями діяльності; копія звіту про результати підписки на акції; договір про результати підписки на акції; інформація про фінансовий стан учасників, які мають суттєву участь в банку; копії платіжних документів про сплату внесків до статутного капіталу; відомості про професійну придатність і ділову репутацію голови і членів правління та головного бухгалтера.

Яке рішення прийме територіальне управління НБУ після розгляду пакета документів. Чи достатня кількість документів для реєстрації комерційного банку?

Задача 3. Використовуючи наведені дані, визначити суму активів, зобов'язань, капіталу комерційного банку (грн.):

цінні папери власного боргу – 124;

міжбанківські кредити отримані – 564;

кореспондентські рахунки інших банків – 22;

строкові депозити клієнтів – 2275;

нерозподілений прибуток – 232;
цінні папери, придбані – 540;
кошти до запитання клієнтів – 3876;
кореспондентський рахунок в НБУ – 1110;
кредити, надані клієнтам – 5061;
каса – 2297;
загальні резерви – 1518;
статутний капітал – 1900;
кредити, отримані від НБУ – 65;
основні засоби – 756;
міжбанківські кредити надані – 767;
кореспондентські рахунки в інших банках – 45.

Тема 3. Національний банк України: завдання, функції, мережа та структура

Мета: розкрити структуру, функції та завдання Національного банку України.

Питання для обговорення

1. Організаційно-правові основи функціонування Національного банку України.
2. Функції та операції Національного банку України.
3. Структура та форми управління Національного банку України.

Завдання для розрахунків

Задача 1. Міністерство фінансів України разом з НБУ зробило оголошення про емісію облігацій державної позики з терміном погашення 5 років із щорічними виплатами процентів. Встановлена номінальна вартість облігацій – 100 грн. За результатами аукціону необхідно задовольнити такі заявки:

- 100 облігацій за заявленою ставкою 8 % річних;
- 400 облігацій – по 6 % річних;
- 500 облігацій – по 9 % річних.

Визначити офіційну ставку процента облігації даного випуску, суму щорічних платежів за кожною облігацією та ціну, за якою продаватимуть облігації учасникам конкурсних торгів.

Задача 2. На основі наведених даних скласти балансний звіт Центрального банку (млн. грн.):

1. Золоті сертифікати

2. Власні кошти	50
3. Цінні папери	110
4. Резерви комерційних банків	50
5. Готівка в обігу	200
6. Готівка в касі комерційного банку	5
7. Кредити комерційним банкам	130
8. Депозити казначейства	15
9. Кредити уряду	70

Задача 3. Депозити банку складають 15 тис. дол. Норма обов'язкового резервування 7 %. Визначити кредитний потенціал банку та банківської системи.

Задача 4.

Баланс банку має вигляд:

Активи (тис. грн.)

1. Кошти в касі 20
2. Резерви 50
3. Кредити видані 140

Пасиви (тис. грн.)

1. Вклади до запитання 100
2. Строкові депозити 50
3. Власні кошти 60

Норма обов'язкового резервування 6 %. Визначити обов'язкові резерви, надлишкові резерви, кредитний потенціал банку та банківської системи.

Задача 5. Визначити, як вплине на грошову масу запроваджене центральним банком підвищення норми обов'язкового резервування з 10 до 15 %. Загальна величина депозитів у всій банківській системі становить 300 млрд. грн.

Задача 6. Норма обов'язкового резервування становить 20 %. Визначити зміну пропозиції грошей при новому вкладі в розмірі 250 млн. грн.

Задача 7. КБ має на поточних рахунках 90 тис. грн. і підтримує необхідний рівень резервів. Норма обов'язкового резервування 8 %. Підприємство поклало на поточний рахунок 25 тис. грн., які банк вирішив зарезервувати. Визначити обов'язкові резерви і надлишкові резерви.

Задача 8. НБУ зменшив норму обов'язкового резервування з 8 до 5 %. Величина депозитів у банківській системі 200 млрд. грн. Визначити зміну пропозиції грошей.

Задача 9. Визначити грошовий мультиплікатор та мультиплікатор поточних рахунків, якщо норма обов'язкового резервування 10%, норма фактичного резервування 20%, відношення готівки до депозитів 30%.

Задача 10. У банківській системі з'явився новий вклад 200 тис. грн. Норма обов'язкового резервування 10%, Визначити можливу зміну грошової маси.

Тема 4. Банківські ресурси як основа функціонування банку

Мета: ознайомити студентів з ресурсами банку, їх основними елементами та особливостями формування ресурсів банку.

Питання для обговорення

1. Банківські ресурси, їх види та класифікація.
2. Власний капітал банку, його склад, структура.
3. Джерела формування власного капіталу банку.

Завдання для розрахунків

Задача 1. Використовуючи наведені дані, скласти баланс комерційного банку та визначити величину власних, залучених та запозичених коштів (млн. грн.):

1. Резервний фонд	20
2. Кошти на кореспондентському рахунку в НБУ	25
3. Статутний фонд	40
4. Кредити, отримані від інших банків	17
5. Каса	13
6. Дебітори	24
7. Кредитори	5
8. Депозити фізичних осіб	36
9. Кредити іншим банкам	70
10. Фонди банку	14

Задача 2. На основі наведених даних, скласти баланс комерційного банку та визначити величину власних, залучених та запозичених коштів (млн. грн.):

1. Статутний фонд	14,6
2. Фінансові вкладення в цінні папери	5,6
3. Нерозподілений прибуток	2,3
4. Резервний фонд	8,0
5. Кредити підприємствам, організаціям	120,1

6. Кредити, отримані від НБУ	30,6
7. Кошти від випуску облігацій	12,5
8. Кошти на кореспондентському рахунку в НБУ	17,4
9. Фонди банку	59,2
10. Депозити юридичних осіб	30,1
11. Строкові депозити фізичних осіб	12,4
12. Кошти в касі	2,5
13. Кредити, отримані від КБ	1,8
14. Основні засоби	25,9

Задача 3. Визначити суму надлишку або нестачі банківських ресурсів банку на кінець року за даними таблиці 1. Зробити відповідні висновки.

Таблиця 1

Склад ресурсів банку на кінець року

№ з/п	Показники	Сума, тис. грн.
1	Нерозподілений прибуток банку	2500
2	Фонди банку	57000
3	Депозити юридичних осіб	1 8000
4.	Вклади населення	1 5 000
5	Кошти на рахунках підприємств і організацій	85000
6.	Кошти на бюджетних рахунках	1 000
7.	Ресурси, куплені в інших комерційних банках	3100
8.	Інші пасиви	8100
9.	Кредитори	710
10.	Валютні пасиви	530
11.	Каса	30000
12.	Кореспондентський рахунок	72000
13.	Строкові депозити	64000
14.	Надані кредити	4200
15.	Основні засоби	9800
16.	Дебітори	5020
17.	Інші активи	8300
18.	Ресурси продані у своїй системі	50000

Задача 4. Визначити наявність банківських ресурсів банку за даними таблиці 2. Зробити відповідні висновки.

Джерела банківських ресурсів на початок періоду

№	Показники	Сума, тис. грн.
1.	Сплачений зареєстрований статутний фонд	6800
2.	Резервний фонд	21300
3.	Загальні резерви	1900
4.	Додатковий капітал	4480
5.	Кошти на рахунках підприємств	10000
6.	Кредити, отримані від інших банків	2140
7.	Кредити, отримані від міжнародних організацій	3600
8.	Вклади фізичних осіб:	
	а) строкові	14500
	б) до запитання	700
9.	Заборгованість за кредитами	22500
10.	Потреба юридичних осіб у кредитах	4800
11.	Норма обов'язкового резервування	11%

Тема 5. Класифікація банківських операцій та послуг

Мета: ознайомити студентів з найбільш поширеними операціями та послугами банків України.

Питання для обговорення

1. Залучені ресурси банку, їх суть та класифікація.
2. Види депозитів банку.
3. Сертифікати банку та їх різновиди.
4. Позичковий капітал банку та його складові.

Завдання для розрахунків

Задача 1. Згрупувати показники діяльності банку на активи і пасиви та проаналізувати їх структуру за даними табл. 3.

Таблиця 3

Показники діяльності банку

№	Показники	Сума, тис. грн.
1.	Міжбанківські кредити та депозити	28500
2.	Кредити, надані суб'єктам господарювання	55000
3.	Кредити, надані іншим банкам	35000
4.	Кошти бюджету та позабюджетних фондів	5500
5.	Кошти від НБУ	1200

6.	Субординований борг	86
7.	Кредити, надані фізичним особам	28500
8.	Кошти суб'єктів господарювання	55000
9.	Вклади фізичних осіб	35000
10.	Вкладення в цінні папери	5500
11.	Інвестиційні вкладення	1200

Тема 6. Форми безготівкових розрахунків

Мета: розкрити основні форми безготівкових розрахунків і поширеність даних форм в Україні.

Питання для обговорення

1. Основи класифікації банківських операцій і послуг.
2. Пасивні банківські операції та їх характеристика.
3. Активні банківські операції та їх характеристика.
4. Характеристика банківських послуг.

Завдання для розрахунків

Задача 1. Київська меблева фабрика звернулася в банк м. Києва з проханням відкрити акредитив за рахунок власних коштів для розрахунків з Волинським ліспромгоспом на суму 950 грн., банк якого знаходиться в м. Луцьку. Акредитив фабрика просить виставити в банку постачальника.

1. Назвіть види акредитивів, які може запропонувати банк.
2. Розкрийте суть розрахунків акредитивами.
3. Що зробить банк з заявою меблевої фабрики?
4. Чи дозволено виставляти акредитив за рахунок власних коштів та банківського кредиту одночасно?

Задача 2. Банк випустив векселі на суму 45 тис. грн. в кількості 120 штук. Із сплатою 25 % річних. Термін обігу векселя 90 днів. Визначити суму, яку клієнти сплатять банку при купівлі векселів та суму, отриману від банку, при продажу векселів.

Задача 3. Вексель на суму 500 тис. грн. пред'явлений у банк за півроку до погашення. Банк для визначення свого доходу використовує дисконтну ставку, що дорівнює 20% річних. Визначити суму, виплачену власнику векселя, та суму доходу (дисконту), отриманого банком.

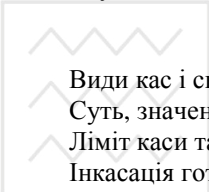
Задача 4. Вексель на суму 1 млн. грн. з терміном погашення 20.12.2010 р. пред'явлений у банк для оплати 25.09.2010 р. Банк врахував вексель за дисконтною ставкою 25% річних. Визначити суму, виплачену власником векселя, та суму дисконту.

Задача 5. При оплаті пред'явленого векселя на суму 200 тис. грн., до терміну погашення якого залишилося 20 днів, дохід банку становив 2 тис. грн. Визначити ставку відсотків, використану банком при визначенні доходу.

Задача 6. Номінальна вартість векселя -10 000 грн. Банк викупує у підприємства вексель за 90 днів до його погашення за ставкою 10% річних.

Тема 7. Касові операції банків і організація готівкового обігу

Мета: розкрити суть касових операцій, різноманіття кас та їх роль в готівковому обігові.

Питання для обговорення

1. Види кас і специфіка їх діяльності.
2. Суть, значення та характеристика касових операцій.
3. Ліміт каси та порядок його встановлення.
4. Інкасація готівки.

Завдання для розрахунків

Задача 1. За січень в касовій книзі торгівельного підприємства «Маргарита» проведені такі записи (грн.):

Дата	№ док.	Операція	Прихід	Видаток	Залишок
		Залишок на 01.01			200
02.01	ПО1	Виручка від реалізації	420		
04.01	ПО2	Виручка від реалізації	160		
06.01	ВО1	Здано в банк		600	
09.01	ПО3	Виручка від реалізації	2500		
	ВО2	Видано на заробітну плату		1400	
	ВО3	Видано на поточні потреби		1200	
13.01	ПО4	Виручка від реалізації	1300		
18.01	ПО5	Виручка від реалізації	310		
20.01	ВО4	Здано в банк		1600	
24.01	ПО6	Виручка від реалізації	2600		
	ВО5	Оплачено підприємству «Світанок» за товари		2500	

Ліміт каси встановлений для торговельного підприємства «Маргарита» в розмірі 300 грн. Провести перевірку касової дисципліни підприємства банком.

Тема 8. Банківське кредитування як основа діяльності банку

Мета: ознайомити студентів з механізмом кредитування фізичних і юридичних осіб в Україні.

Питання для обговорення

1. Банківські кредити та їх класифікація.
2. Кредитування юридичних осіб.
3. Форми забезпечення повернення банківських позичок (застава, гарантія, пере відступлення боргу, іпотека страхова угода).
4. Споживчий банківський кредит та його особливості.

Завдання для розрахунків

Задача 1. Підприємство взяло кредит в банку в сумі 200 тис. грн. строком на 60 днів. Погашало кредит у розстрочку: через 30 днів по 100 тис. грн. Визначити суму, яку сплатить підприємство банку, якщо позичковий процент становить 32% річних.

Задача 2. Підприємство взяло кредит в банку в сумі 30 тис. грн. строком на 30 днів під 12 % річних. Погасило кредит підприємство із запізненням на 5 календарних днів. Визначити суму, яку сплатить підприємство банку, якщо плата за прострочений кредит становить 0,4 % за кожен календарний день прострочки.

Задача 3. Підприємство взяло кредит в банку в сумі 50 тис. грн. строком на 2 місяці (з 1.07.2010 року по 31.08.2010 року) під 23 % річних. Визначити суму процентів за кредит при 2-х варіантах розрахунків: 1 варіант – за основу приймається фактична кількість днів у місяці; 2 варіант – за основу приймається 30 днів у місяці.

Задача 4. Банк видав кредит у розмірі 1 млн. грн. на 9 місяців при ставці 20 % річних. Визначити суму, що погашається, та суму відсотків за користуванням кредитом.

Задача 5. На основі наведених даних проаналізувати кредитоспроможність підприємства та зробити висновок щодо доцільності надання кредиту:

Показники	Сума, тис. грн.
Актив балансу	
Основні засоби	31,0
Готова продукція	52,0
Виробничі запаси	4,0
Каса в національній валюті	1,0
Розрахунковий рахунок	5,0
Дебітори	21,0
Пасив балансу	
Статутний фонд	19,0
Фонди підприємства	15,0
Амортизаційний фонд	6,0
Довгострокові позики	57,0
Кредитори	17,0

Задача 6. На основі наведених даних проаналізувати кредитоспроможність підприємства та зробити висновок щодо доцільності надання кредиту:

Показники	Сума, тис. грн.
Актив балансу	
Основні засоби	11,0
МШП	4,0
Виробничі запаси	21,0
Каса в національній валюті	3,0
Розрахунковий рахунок	27,0
Дебітори	44,0
Пасив балансу	
Статутний фонд	25,0
Фонди підприємства	34,0
Амортизаційний фонд	6,0
Короткострокові позики	18,0
Довгострокові позики	28,0
Кредитори	14,0

Підприємством за рік отриманий прибуток в розмірі 50 тис. грн. Витрати за рік склали 105 тис. грн.

Задача 7. Кредит у розмірі 500 тис. грн. був взятий 12.04.2010 р. з терміном погашення 10.06.2010 р. за ставкою 20 % річних. Визначити суму відсотків за користування кредитом.

Задача 8. За умовами кредитного договору ставка простих відсотків у першому місяці користування кредитом дорівнювала 12 %, а в кожному наступному місяці зростала на три пункти. Визначити суму відсотків за користування кредитом розміром 800 тис. грн., який узятий на 9 місяців.

Задача 9. Банк видав кредит 10 млн. грн. на 3 роки за складною річною ставкою 60 % річних з погашенням одноразовим платежем. Визначити суму, що погашається, та суму відсотків за користування кредитом.

Задача 10. Банк видає довгострокові кредити за складною ставкою 40% річних. Визначити суму відсотків за кредит у розмірі 2 млн. грн., що погашається одноразовим платежем через 3,5 року.

Задача 11. Позичальник має намір узяти кредит у розмірі 400 тис. грн. з погашенням його сумою 1 млн. грн. Ставка відсотка за користування кредитами дорівнює 19 %. Визначити, на скільки днів можна взяти кредит.

Задача 12. Позичальник збирається взяти кредит на суму 1,5 млн. грн. з поверненням через півроку суми 2 млн. грн. Визначити ставку відсотка за користування кредитом, на підставі якої він може вибрати банк.

Задача 13. Позичальник збирається взяти банківський кредит на дев'ять місяців з поверненням суми 1,5 млн. грн. Ставка відсотка за користування кредитами дорівнює 18 % річних. Визначити суму кредиту, що може взяти позичальник.

Задача 14. Позичальник збирається взяти 25 червня банківський кредит з погашенням 1 вересня того ж року сумою 1 млн. грн. Ставка банку за користування кредитами дорівнює 17 % річних. Визначити суму кредиту, що може взяти позичальник.

Задача 15. При видачі кредиту на півроку під 18% річних утримані комісійні в розмірі 2 % від суми кредиту. Визначити прибутковість кредитної операції з урахуванням утриманих комісійних.

Задача 16. Фірма уклала угоду з банком про надання позички у розміром 200 тис. грн. терміном на 2 роки за таких умов: за перший рік плата за позику становить 20 % річних за простою ставкою, а в кожному

наступному півріччі позичковий відсоток зростає на 1 %. Розрахувати наращену суму боргу на кінець другого року.

Задача 17. Кредитний договір передбачає видачу позички в сумі 150 тис. грн. терміном на 3 роки за таких умов: за перший рік плата за кредит становить 18 % річних, а в кожному наступному кварталі позичковий відсоток зростає на 1,5 %. Розрахувати наращену суму боргу на кінець третього періоду.

Задача 18. Позичальник одержує від банку кредит у сумі 20 тис. дол. США на 1 рік під 14 % річних за простою ставкою. Річні темпи інфляції склали 4,7 %. Визначити витрати (прибуток) кредитора.

Задача 19. Кредит у сумі 7 тис. японських єн виданий терміном на 3 роки під 18 % річних за простою ставкою. Визначити номінальну та реальну суму боргу на кінець третього року, а також втрати кредитора через інфляцію.

Динаміка індексів інфляції за три роки з розбивкою за кварталами наведена в табл. 3.

Динаміка індексів інфляції

Таблиця 3

Перший рік	Другий рік	Третій рік
103,3	108,2	102,5
104,8	103,6	103,6
102,5	101,2	104,2
105,6	101,8	108,6

Задача 20. Кредит у сумі 150 тис. грн. виданий на термін чотири роки за таких умов: за перші два роки плата за кредит складає 17 % річних за простою ставкою, а в кожному наступному півріччі позичковий відсоток зростає на 3 %. Розрахувати наращену суму боргу на кінець четвертого року.

Задача 21. Підприємство подало в банк звітні дані для отримання кредиту. На основі наведених даних проаналізувати кредитоспроможність підприємства та зробити висновок про доцільність надання кредиту (тис. грн.).

1. Основні засоби – 17;
2. Готова продукція – 18;
3. Виробничі запаси – 3;
4. Каса – 1;
5. Розрахунковий рахунок – 21;

6. Дебітори – 16;
7. Статутний фонд – 18;
8. Фонди підприємства – 24;
9. Амортизаційний фонд – 10;
10. Довгострокові позики – 6;
11. Кредитори – 18;
12. Балансовий прибуток – 50;
13. Витрати – 90.

Тема 9. Депозитні операції комерційних банків

Мета: розкрити механізм здійснення депозитних операцій комерційними банками.

Питання для обговорення

1. Розкрити суть депозитних операцій банку.
2. Класифікація депозитних операцій банку.
3. Депозитні сертифікати як форма строкових вкладів.

Завдання для розрахунків

Задача 1. Депозит у сумі 500 тис. грн. розміщений у банку на один рік зі сплатою доходу щомісячно з розрахунку 15 % річних. Визначити щомісячний дохід за простим процентом.

Задача 2. Депозит у сумі 500 тис. грн. розміщений у банку строком на 6 місяців зі сплатою доходу по закінченні стоку дії договору щомісячно з розрахунку 15% річних. Нарахування відсотків відбувається щомісячно. Визначити дохід вкладника у разі обчислення даного доходу за складним процентом.

Задача 3. Вкладник на початку року поклав на ощадний рахунок 500 грн. під 8 % річних. Визначити дохід вкладника за 1 рік, якщо протягом даного року на рахунку відбувався наступний рух коштів:

Дата	Вклад		
	Надходження	Видаток	Залишок
01.01.10	500		
04.02.10		150	
05.04.10	120		
07.09.10		220	
13.11.10	65		

Задача 4. Вкладник поклав у минулому році на депозитний рахунок 2 тис. грн. строком на один рік. Визначити дохід вкладника, якщо ставки за депозитними вкладками змінювалися так:

Дата	Ставка, %
з 01.01.09	35
з 12.03.09	44
з 15.06.09	50
з 18.09.09	40
з 10.10.09	35
з 01.11.09	30

Задача 5. Вкладник поклав у минулому році на депозитний рахунок 5 тис. грн. строком на один рік. Визначити дохід вкладника, якщо ставки за депозитними вкладками змінювалися так:

Дата	Ставка, %
з 01.01.09	42
з 13.02.09	30
з 01.04.09	25
з 10.04.09	20
з 15.07.09	10
з 20.09.09	15
з 15.11.09	5

Щомісячний рівень інфляції в минулому році складав (%)

Січень	18,4%	Липень	14,4
Лютий	17,3%	Серпень	14,8
Березень	15,1%	Вересень	13,1
Квітень	13,3%	Жовтень	13,5
Травень	12,6%	Листопад	14,2
Червень	13,5	Грудень	15,3

Чи була операція вигідною для вкладника?

Задача 6. Визначити наращену суму боргу, що одержить вкладник наприкінці терміну, якщо кредит взятий у розмірі 50 тис. грн., терміном на 4 роки, при ставці 25 %.

Задача 7. Визначити суму, яку необхідно внести в банк під 18 % річних, щоб за два роки наращена сума склала 75 тис. грн.

Задача 8. На скільки років повинен бути вкладений капітал у сумі 60

тис. грн. при 20 % річних, щоб первісна сума зросла на 35 тис. грн.?

Задача 9. Визначити нарощену суму боргу, яку одержить вкладник, вклавши 7 тис. грн. під 12 % річних, через 6 місяців.

Задача 10. Внесок у сумі 3,5 тис. грн. прийнятий 1 березня під 16 % річних. Яку суму одержить вкладник 16 вересня того самого року?

Задача 11. На скільки років повинен бути вкладений капітал під 22 % річних, щоб первісна сума збільшилася в 3,5 рази?

Задача 12. Визначити нарощену суму капіталу, якщо первісна його сума становить 1000 грн., складна процентна ставка – 5 %, період нарахування – три роки. Порівняти отриманий результат з величиною нарощеної суми, розрахованої з використанням ставки простих відсотків.

Задача 13. Яку суму варто вкласти в банк під 7 % річних за складною процентною ставкою на три роки, щоб до кінця зазначеного терміну одержати 2 тис. дол. США?

Задача 14. Яка ставка складних відсотків була використана в розрахунках, якщо первісна сума капіталу складає 3500 дол. США, нарощена сума 5898 дол. США? Капітал був вкладений на п'ять років.

Задача 15. Визначити нарощену суму внеску, якщо капітал у сумі 2800 дол. США вкладений на три роки під 9 % за складною ставкою. Відсотки нараховуються:

- а) 1 раз на рік; б) щомісячно.

Задача 16. Визначити нарощену суму внеску, якщо капітал у сумі 6800 дол. США вкладений на два роки під 7,5 % за складною ставкою. Відсотки нараховуються:

- а) кожне півріччя; б) щокварталу.

Задача 17. Внесок у сумі 12 тис. грн. прийнятий під 16,3 % за простою ставкою. Яку суму одержить вкладник через дев'ять місяців?

Задача 18. На скільки років треба вкласти капітал під 16,8 % річних за простою ставкою, щоб первісна сума збільшилася на 129 %?

Задача 19. Внесок у сумі 12500 дол. США прийнятий 15 лютого 2010 року під 13 % річних за простою ставкою. Яку суму одержить вкладник 1

Задача 20. Визначити найбільш вигідний варіант вкладення коштів на п'ять років:

- капітал вкладається під 20 % річних за складною ставкою при нарахуванні відсотків кожного півріччя;
- капітал вкладається під 21 % річних за складною ставкою при нарахуванні відсотків 1 раз на рік;
- капітал вкладається під 20,2 % річних за складною ставкою при нарахуванні відсотків кожного місяця.

Задача 21. У клієнта рахунок в USD, а він хоче внести на депозит 100 000 PLN.

Найменування	Курс купівлі	Курс продажу
USD	8,4	8,48
PLN	3,6	3,65

Задача 22. Підприємство звернулось у банк з проханням викупити рахунки фактури (дебіторську заборгованість) на суму 200 тис. грн. Плата за кредит – 32 % річних. Середній термін обертання коштів у розрахунках з покупцем – 10 днів. Комісійна винагорода за факторингове обслуговування 3 %.

Задача 23. Комерційний банк залучив строковий депозит у розмірі 1000 грн. на термін з 22 травня до 15 липня під відсоткову ставку 15 % річних. Необхідно розрахувати суми відсоткових платежів, використовуючи різні методи визначення кількості днів.

Задача 24. Комерційний банк залучає строковий депозит юридичної особи у розмірі 70 тис. грн. на 3 місяці на термін з 05 серпня до 05 листопада за річною відсотковою ставкою 9 %. Відсотки нараховуються щомісячно і сплачуються не пізніше 1-го числа кожного місяця. Кількість днів згідно з угодою обчислюється за методом факт/факт. Необхідно розрахувати щомісячні платежі за відсотками та платіж по закінченні дії депозитної угоди.

Задача 25. Комерційний банк залучає депозит фізичної особи у розмірі 25 тис. грн. на чотири місяці на термін з 09 травня до 09 вересня за відсотковою ставкою 12 % річних із капіталізацією відсотків щомісячно. Нарахування відсотків проводиться в останній день місяця, а їх сплата – при погашенні депозиту. Кількість днів згідно з угодою розраховується за методом факт/360. Необхідно нарахувати відсотковий дохід за кожен

місяць та розрахувати платіж по закінченні терміну дії депозитної угоди.

Задача 26. Комерційний банк залучає депозит фізичної особи у розмірі 14 тис. грн. на три місяці на термін з 12 вересня до 12 грудня за відсотковою ставкою 15 % річних із капіталізацією відсотків щомісячно. Відсотки нараховуються в останній день місяця і сплачуються при погашенні депозиту. Кількість днів згідно з угодою розраховується за методом факт/360. Необхідно нарахувати відсотковий дохід за кожен місяць та обчислити платіж по закінченні терміну дії депозитної угоди.

Задача 27. Комерційний банк залучає депозит юридичної особи у розмірі 50 тис. грн. на три місяці на термін з 24 квітня до 24 липня за номінальною ставкою 20 % із виплатою відсотків при внесенні коштів на депозит. Кількість днів згідно з угодою розраховується за методом 30/360. Необхідно визначити суму відсотків, що сплачується за депозитом, та суму коштів, що зараховується на депозитний рахунок клієнта.

Задача 28. Банк приймає авансові вклади строком на 6 місяців під 20% річних зі сплатою відсотків при укладанні угоди. 17 травня банк залучив від клієнта кошти на депозит у розмірі 5500 грн. Відповідно з умовами угоди, у випадку дострокового вилучення, банк сплачує клієнту відсотки з розрахунку 3 % річних.

Визначити: суму відсотків, сплачених авансом клієнту; суму коштів, отриманих банком від клієнта; суму, яку банк сплатить вкладнику, якщо 18 жовтня вкладник достроково вилучив депозит.

Тема 10. Інвестиційна діяльність банку

Мета: ознайомити студентів з особливостями інвестиційної діяльності банку.

Питання для обговорення

1. Суть, значення та класифікація банківських інвестицій.
2. Участь банків в інвестиційному процесі.
3. Інвестиційний портфель банку: суть, порядок, принципи формування та класифікація.

Завдання для розрахунків

Задача 1. Іноземна фірма має намір вкласти 300 тис. дол. США на термін 6 місяців. Є два варіанти вкладення коштів: євродоларовий депозит під 9 % річних або облігації внутрішньої державної позики уряду України

під 23 % річних. На дату інвестування спот-курс гривні становив USD/UAH = 7,9700. Необхідно проаналізувати дохідність та рівень ризику кожного з напрямків вкладення коштів, а також переваги та недоліки укладання форвардного валютного контракту.

Задача 2. Визначити поточну (початкову, дисконтну) вартість капіталу банку, який вкладено під 10 % річних, якщо відомо, що його вартість через рік буде становити 5000 USD, через два роки – 6200 USD, а через три роки – 7100 USD. Визначити через скільки років початкова сума капіталу банку зросте приблизно вдвічі?

Задача 3. Визначити, під яку процентну ставку вигідніше розмістити капітал банку 200 тис. грн. терміном на 5 років:

- а) під просту ставку позичкового процента в 20 % річних;
- б) під складну ставку позичкового процента 18 % при поквартальному нарахуванні процентів.

Розрахувати еквівалентні процентні ставки на нарощені суми для обох випадків.

Задача 4. Вибрати найбільш вигідний для банку варіант вкладення капіталу, враховуючи просту і складну ставку позичкового процента. Сума капіталу, яку вкладає банк становить 120 млн. грн. Варіанти вкладання капіталу:

- 1) видати кредит на 1 рік за умови повернення через цей термін суми 70 млн. грн.;
- 2) придбати облігації державної внутрішньої позики на 1 рік з виплатою доходу із розрахунку 30 % річних.

Задача 5. Вибрати найвигідніший для банку варіант вкладання капіталу. Способи вкладання капіталу: а) видати кредит терміном на 1 рік за умови повернення його в сумі 75 млн. грн.; б) видати кредит на 3 місяці під 25 % річних відсотка. Сума капіталу, який вкладає банк – 50 млн. грн.

Задача 6. Комерційний банк здав в оренду підприємству устаткування вартістю 247500 грн. Термін угоди складає 2 роки, починаючи з 03 квітня. Орендна ставка відсотка становить 20 % річних. Орендні платежі банк одержує один раз на квартал. Після завершення строку оренди право власності на устаткування переходить орендарю. Необхідно визначити суми орендних платежів та фінансового доходу розподілити їх між відповідними звітними періодами.

Тема 11. Операції банків з цінними паперами

Мета: розкрити механізм операцій банків з цінними паперами.

Питання для обговорення

1. Поняття операцій банків із цінними паперами.
2. Сутність і види інвестицій у цінні папери.
3. Основи управління інвестиціями банків у цінні папери.
4. Формування портфеля цінних паперів банку.

Завдання для розрахунків

Задача 1. Банк оголосив, що дивіденди за його акціями за рік склали 20 % річних за звичайними акціями і 30 % річних за привілейованими акціями. Визначити суму дивіденду на одну привілейовану акцію номіналом 5 тис. грн. і одну звичайну акцію номіналом 1 тис. грн.

Задача 2. Акції номіналом 10 тис. грн. продавалися за курсовою вартістю 40 тис. грн. Дивіденд за рік оголошений у розмірі 60 % річних. Визначити реальну прибутковість на рівні дивіденду акцій, придбаних на початок року.

Задача 3. Комерційний банк випустив 40 тис. шт. акцій на загальну суму 400 тис. грн. Серед них привілейовані акції становлять 25 % з фіксованим доходом по них 20 % річних. Річний прибуток, що залишається в розпорядження банку після сплати податків і платежів до фондів, становить 120 тис. грн. Провести розподіл дивідендів між учасниками акцій.

Задача 4. Комерційний банк випустив 10 тис. шт. акцій на загальну суму 200 тис. грн. Серед них привілейовані акції становлять 50 % з фіксованим доходом по них 25 % річних. Річний прибуток, що залишається в розпорядження банку після сплати податків і платежів до фондів, становить 24 тис. грн. Провести розподіл дивідендів між учасниками акцій.

Задача 5. Акція підприємства «Дніпро» за минулий рік принесла дивіденд у 20 гривень, а рівень позичкового процента за минулий рік становив 5% річних. У поточному році дивіденд очікується на тому самому рівні, але рівень позичкового процента має зрости до 8% річних. Офіційна ставка рефінансування – 11%.

1. Що таке інвестиційні операції комерційних банків?

2. Визначити курс акцій підприємства в минулому році, а також очікуваний у поточному році.
3. Зробити висновки щодо ефективності інвестування банком коштів в акції підприємства «Дніпро».

Тема 12. Зовнішньоекономічні операції комерційних банків

Мета: ознайомити з зовнішньоекономічними операціями комерційних банків, їх видами і порядком здійснення.

Питання для обговорення

1. Суть, значення та загальна характеристика валютних операцій банку.
2. Неторговельні операції комерційних банків в іноземній валюті.
3. Характеристика основних форм міжнародних розрахунків.
4. Порядок здійснення міжнародних розрахунків за експортно-імпортними операціями.

Завдання для розрахунків

Задача 1. Банк у Києві встановив такий курс долара США: купівля – 7,30 грн., продаж – 7,40 грн. Визначити:

- а) скільки гривень можна одержати за 250 доларів;
- б) скільки доларів можна купити на 200 тис. грн.

Задача 2. Банк у Лондоні встановив такий курс долара США: продаж – 3,30 доларів США за фунтів стерлінгів, купівля – 3,35 доларів США за фунтів стерлінгів. Визначити:

- а) скільки фунтів стерлінгів можна одержати за 1000 доларів;
- б) скільки доларів можна одержати за 1000 фунтів стерлінгів.

Задача 3. Банк у Москві оголосив таке котирування валют:

- 1 долар США – 1840-1880 рублів;
- 1 канадський долар – 1100-1130 рублів.

Визначити крос-курс долара США до канадського долара.

Задача 4. Швейцарський банк дає такі котирування:

- 1 долар США – 2,2021-2,2031 канадських доларів;
- 1 долар США – 1,150-1,180 швейцарських франків.

Визначити крос-курс канадських доларів до швейцарського франка.

Задача 5. Банк оголосив таке котирування валют:

1 долар = 5,04-5,05 гривень;

1 долар = 127,21-127,25 японської ієни.

Визначити крос-курси купівлі та продажу гривні до японської ієни.

Задача 6. Визначити крос-курси валют по відношенню до євро, якщо відомо:

1 євро = 1,2213 доларів США;

1 фунт стерлінгів = 1,5117 доларів США;

1 доларів США = 127,21 японської ієни.

Задача 7. Визначити дохід банку від валютних операцій за середньозваженим методом. Банк купив 45500\$ з них: 22500\$ за курсом – 7,95 грн., 5500\$ за курсом – 8,01 грн., 17500\$ за курсом – 8,03 грн. та 30400 ЄВРО з них: 10200 ЄВРО за курсом – 11,66 грн., 15000 ЄВРО за курсом – 11,58 грн., 5200 ЄВРО за курсом – 11,61 грн., банк продав: 35000\$ за курсом – 8,09 грн. і 27000 ЄВРО за курсом – 11,71 грн. Розкрити суть. Значення конвертованості валют та економічну суть девальвації. Ревальвації та валютної інтервенції як інструмент регулювання валютного курсу.

Задача 8. Українська фірма 12 жовтня відвантажила товар, за який має одержати виручку на суму 700000 доларів США протягом листопада, але точна дата надходження коштів невідома. Після одержання коштів фірмі потрібно буде придбати гривні за долари США для закупівлі устаткування на ринках України. Протягом періоду з 12 жовтня по 30 листопада очікується підвищення курсу гривні стосовно долара США. З метою страхування валютного ризику фірма звертається до комерційного банку і укладає з ним опціонний валютний контракт на таких умовах: опціон продажу за доларами США на суму 700000 доларів США; термін з 01 по 30 листопада; ціна виконання USD / UAH = 8,24; опціонна премія становить 50000 грн. Платіж у доларах США фірма одержала 26 листопада.

Необхідно визначити та проаналізувати результати опціонної валютної угоди при різних спот-курсах на дату отримання коштів: а) USD / UAH = 8,39; б) USD / UAH = 8,45; в) USD / UAH = 8,31.

Тема. 13. Економічний аналіз діяльності комерційного банку

Мета: розкрити основні показники і послідовність здійснення економічного аналізу діяльності комерційного банку.

Питання для обговорення

1. Інформаційне забезпечення фінансово-економічного аналізу банків.
2. Аналіз пасивів банку.
3. Аналіз активів банку.

Завдання для розрахунків

Задача 1. На підставі наведених даних визначити коефіцієнти маневреності та незалежності підприємства (тис. грн.):

- Власний капітал 500
- Необоротні активи 200
- Довгострокові зобов'язання 30
- Поточні зобов'язання 370

Задача 2. Доходи банку за звітний рік склали 12350 тис. грн., витрати 4320 тис. грн. Відрахування до резервного фонду здійснено у мінімально допустимому розмірі. Інші відрахування до капіталу склали 1250 тис. грн. Частка прибутку, направлена на сплату дивідендів затверджена зборами акціонерів на рівні 40%. Визначити розмір нерозподіленого прибутку.

Задача 3. Скласти баланс комерційного банку та проаналізувати дотримання комерційним банком нормативів ліквідності (млн. грн.).

1. Статутний фонд	40
2. Каса	5
3. Отримані кредити	24
4. Строкові вклади фізичних осіб	14
5. Кошти на кореспондентському рахунку в НБУ	15
6. Основні засоби	10
7. Поточні рахунки підприємства	80
8. Кредити видані	130
9. Фонди банку	12
10. Дебітори	10

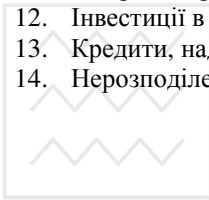
Задача 4. Скласти баланс комерційного банку та проаналізувати дотримання комерційним банком нормативів ризику (млн. грн.).

1. Статутний фонд	40
2. Каса	5
3. Інвестиції в цінні папери	45
4. Кредити, надані підприємствам	15
5. Кредити, надані іншим банкам	18
6. Кредити, отримані від НБУ	14
7. Кредити, отримані від інших банків	16
8. Фонди банку	25

Задача 5. На основі наведених даних скласти баланс комерційного банку та проаналізувати дотримання нормативів капіталу, ліквідності та ризику:

1. Статутний фонд – 21;
2. Каса – 17;
3. Отримані від інших банків кредити – 13;
4. Кошти на кореспондентському рахунку в НБУ – 10;
5. Основні засоби – 31;
6. Поточні рахунки підприємств – 58;
7. Кредити, надані іншим банкам – 64;
8. Кредити, отримані від НБУ – 17;
9. Фонди банку – 25;
10. Дебітори – 15;
11. Резервний фонд – 11;
12. Інвестиції в цінні папери – 21;
13. Кредити, надані підприємствам – 13;
14. Нерозподілений прибуток – 26.

3. Питання гарантованого мінімуму знань

1. Походження та розвиток банків.
2. Поняття, призначення та класифікація банків.
3. Особливості функціонування, становлення та розвиток банківської системи України.
4. Створення та реєстрація банку.
5. Організаційна структура банку.
6. Ліцензування банків і банківської діяльності.
7. Реорганізація та ліквідація банку.
8. Організаційно-правові основи функціонування Національного банку України.
9. Функції та операції Національного банку України.
10. Структура та форми управління Національного банку України.
11. Банківські ресурси, їх види та класифікація.
12. Власний капітал банку, його склад, структура.
13. Джерела формування власного капіталу банку.
14. Залучені ресурси банку, їх суть та класифікація.
15. Види депозитів банку.
16. Сертифікати банку та їх різновиди.
17. Позичковий капітал банку та його складові.
18. Основи класифікації банківських операцій і послуг.
19. Пасивні банківські операції та їх характеристика.
20. Активні банківські операції та їх характеристика.
21. Характеристика банківських послуг.
22. Сутність розрахункових відносин і принципи їх організації.
23. Безготівкові розрахунки, їх суть, значення, класифікація і принципи організації.
24. Платіжні інструменти. Механізм розрахунків за допомогою платіжних доручень, платіжних вимог, платіжних вимог-доручень, чеків, акредитивів, векселів.
25. Суть та значення системи міжбанківських розрахунків.
26. Порядок проведення міжбанківських розрахунків.
27. Структурна побудова системи електронних платежів.
28. Механізм здійснення операцій з банківськими платіжними картками та їх види.
29. Види кас і специфіка їх діяльності.
30. Суть, значення та характеристика касових операцій.
31. Ліміт каси та порядок його встановлення.
32. Інкасація готівки.
33. Банківські кредити та їх класифікація.
34. Кредитування юридичних осіб.

35. **Форми** забезпечення повернення банківських позичок (застава, гарантія, пере відступлення боргу, іпотека страхова угода).
36. Споживчий банківський кредит та його особливості.
37. Суть, значення та класифікація банківських інвестицій
38. Участь банків в інвестиційному процесі.
39. Інвестиційний портфель банку: суть, порядок, принципи формування та класифікація.
40. Суть, значення та загальна характеристика валютних операцій банку.
41. Неторговельні операції комерційних банків в іноземній валюті.
42. Характеристика основних форм міжнародних розрахунків.
43. Порядок здійснення міжнародних розрахунків за експортно-імпортними операціями.
44. Поняття операцій банків із цінними паперами.
45. Сутність і види інвестицій у цінні папери.
46. Основи управління інвестиціями банків у цінні папери.
47. Формування портфеля цінних паперів банку.
48. Інформаційне забезпечення фінансово-економічного аналізу банків.
49. Аналіз пасивів банку.
50. Аналіз активів банку.
51. Аналіз обсягів, динаміки та структури доходів і витрат банку.
52. Прибуток і рентабельність на мікроекономічному рівні.
53. Аналіз ефективності діяльності банків.
54. Регулювання банківської діяльності, його суть та форми.
55. Регулятивний капітал банку: призначення та порядок визначення.
56. Суть, значення, становлення цілісної системи рейтингів..
57. Види рейтингів банків.
58. Рейтингова оцінка загального стану та стабільності банківської системи "CAMELS".
59. Роль маркетингу в функціонуванні банків.
60. Процес розробки стратегії банківського маркетингу.
61. Механізм реалізації стратегії банківського маркетингу.
62. Основи менеджменту у банку.
63. Функції та елементи фінансового менеджменту у банку.
64. Методи управління активами та пасивами банку.
65. Управління банківськими ризиками.

4. Перелік тем доповідей для самостійної роботи

1. Характеристика видів банківських кредитів і форм позичкових рахунків.
2. Принципи банківського кредитування, сутність і значення.
3. Етапи процесу кредитування і їхня роль у забезпеченні якості позичок.
4. Економічні показники кредитоспроможності комерційного банку.
5. Застава як форма забезпечення зобов'язань позичальника перед банком: його види і характеристика.
6. Страхування ризику не повернення кредиту позичальником.
7. Кредитний договір.
8. Порядок видачі банківських кредитів і напрямок наданих позичок.
9. Способи погашення заборгованості за позицією.
10. Умови і порядок пролонгації банківських позичок.
11. Організація банківського нагляду в Україні.
12. Дії банку щодо порушення справи про банкрутство позичальника.
13. Принципи регулювання банківської діяльності в Україні.
14. Форми регулювання банківської діяльності в Україні.
15. Суть та класифікація банківських операцій і послуг.
16. Розвиток і розширення ринку банківських послуг в Україні (світі).
17. Лізингові операції банку та проблеми їх розвитку в Україні (світі).
18. Організація готівкового обігу банками України.
19. Перспективи розвитку розрахункових послуг населення.
20. Напрями розвитку платіжного обороту України.
21. Сутність, роль і форми організації консорціумного кредитування.
22. Довгострокові кредитування капітальних вкладень, форми організації і сучасний стан в Україні.
23. Споживчі кредити комерційних банків: види, сучасний стан в Україні (в Європі, в США).
24. Операції комерційних банків з цінними паперами.
25. Операції комерційних банків по емісії власних цінних паперів, їхні види і характеристика.
26. Сутність і форми кореспондентських відносин комерційних банків України з іноземними банками.
27. Сутність, види і сфера використання “чистих платежів”.
28. Порядок розрахунків платіжними дорученнями і чеками по експортно-імпортних операціях.
29. Документарні платежі, їхня сутність, сфера використання і види.
30. Акредитиви: види й організація розрахунків.
31. Документарні інкасо, його види й організація розрахунків.